

BügelHajema

Plek voor ideeën

Advies Natuurwaarden

Opdrachtgever: Accolade

projectnummer: 552.02.00.00.04

Aan: de heer R. Veldhuis, projectmanager Fooq
Van: de heer D.J. Venema
Onderwerp: Natuurwaardenonderzoek herstructurering Uilke Boonstralaan te Joure
Datum: 08-05-2014

Aanleiding

Woningstichting Accolade werkt aan plannen voor een herstructurering van de Uilke Boonstralaan in Joure. De plannen bestaan uit sloop van de bestaande 42 woningen en nieuwbouw van circa 40 woningen. In het kader van deze planvorming krijgt Woningstichting Accolade graag inzicht in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden. Voorliggende notitie voorziet in deze behoefte.

Woningblok Uilke Boonstralaan 45 tot en met 55

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een verkennend veldbezoek. De geraadpleegde bronnen zijn vermeld in de literatuurlijst. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben. Het plangebied is in de vroege ochtend van 5 mei 2014 door de heer ing. D.J. Venema bezocht om een beeld te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de aanwezige natuurwaarden.

Plangebied

Het herstructureringsgebied heeft betrekking op 42 huurwoningen in de acht woningblokken Uilke Boonstralaan 25 t/m 33, 35, t/m 43 en 45 t/m 55, Pastorielaan 64 t/m 78 en Waling Dijkstrastraat 30 t/m 42, 44 t/m 54, 56 t/m 64 en 66 t/m 72. Het plangebied ligt aan de westzijde van het dorp Joure, in de wijk Blaauwhof en in het kilometerhok¹ 182-553. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van de woningblokken.

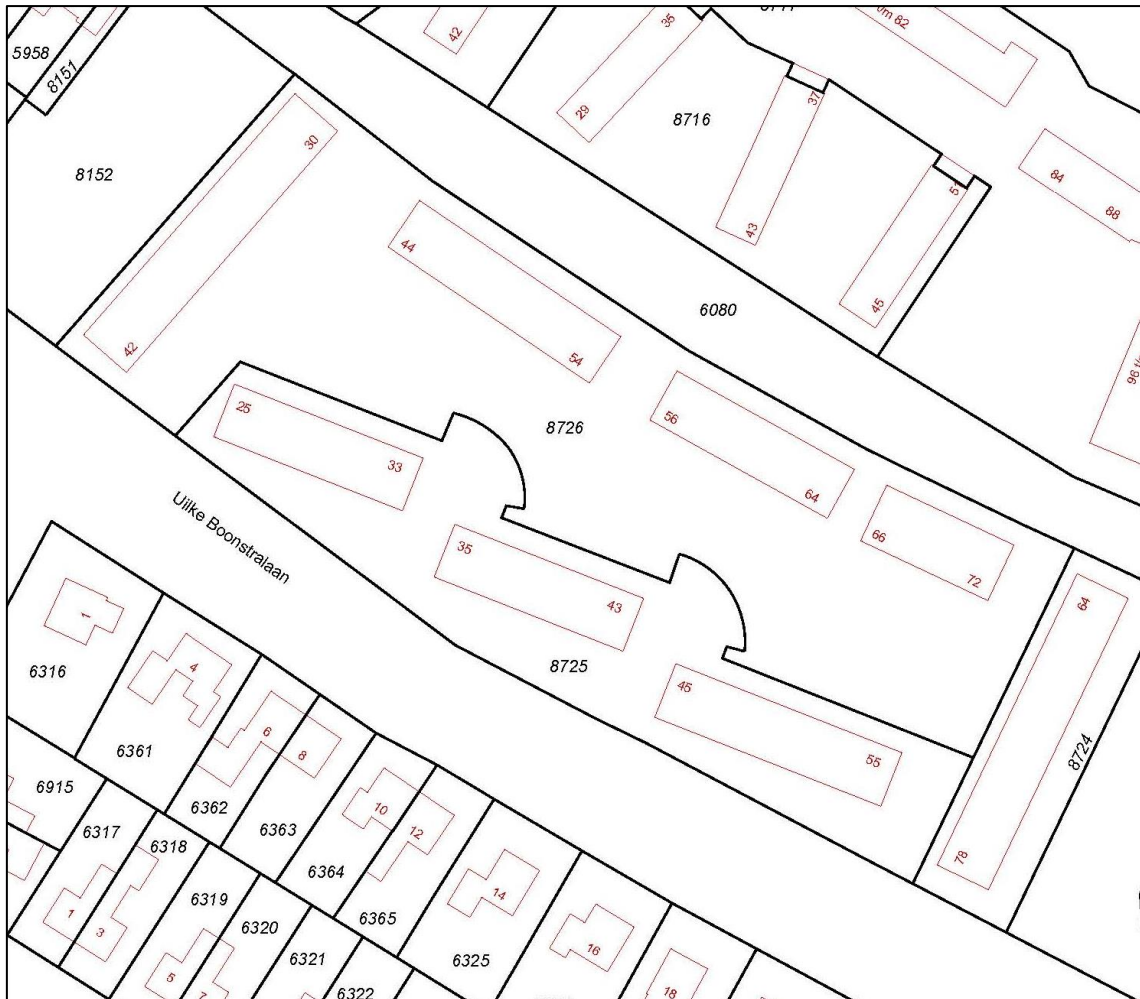
De woningblokken uit het bouwjaar 1957 bestaan uit vrijwel identieke rijtjeswoningen van één bouwlaag met zadeldak. De gevels zijn opgetrokken in baksteen en het dak is bedekt met sneldek pannen (geïsoleerd houten dakbeschot). Woningblok Waling Dijkstrastraat 66 t/m 72 wijkt hier enigszins vanaf vanwege de dakbedekking met de Finkenberger-pan. Onder de vorsten is pe(q)-ondervorst en onder de onderste rij pannen is vogelschroot aanwezig (voorkomt dat vogels onder de pannen kunnen kruipen). De spouwen van alle eindgevels zijn in 1989 geïsoleerd met steenwol. De voor- en achtertuinen bestaan overwegend uit gazon, terras en bloemborders. Het binnenterrein wordt gevormd door een gezamenlijk gazon met plantvakken en enkele bomen.

Binnenterrein

---

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland.

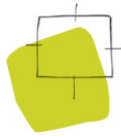
Figuur 1. Kadastrale kaart met ligging plangebied

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) en het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân.

In de Nbw 1998 is de bescherming van specifieke (natuur)gebieden geregeld. In de Nbw 1998 zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. Onder de Nbw 1998 zijn drie typen gebieden aangewezen en beschermd: Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en Wetlands.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland, dat voldoende robuust is voor een duurzame

verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale EHS is voor Friesland uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân.

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt bij ruimtelijke plannen buiten de EHS-gebieden specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

Beschermde gebieden in het kader van de Nbw 1998 liggen op geruime afstand van het plangebied. Het meest nabijgelegen beschermde gebied is het Natura 2000-gebied Sneekermeergebied (tevens Wetland) op ruim 3 km ten noorden van het plangebied. Het plangebied ligt verder niet op of nabij gronden die in het kader van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid zijn aangewezen als EHS of Natuur buiten de EHS. Het plangebied en omgeving hebben daarnaast geen betrekking op agrarisch gebied.

Gezien de aard van de ontwikkelingen en de terreinomstandigheden en ligging van het plangebied binnen de bebouwde kern van Joure worden met betrekking tot het voorgenomen plan geen negatieve effecten op beschermde natuurwaarden in het kader van de Nbw 1998 verwacht. Het plan is wat betreft het aspect Natuur niet in strijd met de Verordening Romte Fryslân.

Soortenbescherming

Achter de Flora- en faunawet (Ffw) staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende beschermde dieren en planten en hun leefomgeving. Beschermde soorten worden opgesomd in de 'lijsten beschermde inheemse planten- en diersoorten'. De Algemene Maatregel van Bestuur ex artikel 75 van de Flora- en faunawet van 23 februari 2005, kent een driedeling voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten, hierna te noemen: licht beschermd, middelzwaar beschermd en streng beschermd. De inheemse vogelsoorten hebben een eigen afwijkend beschermingsregime; ze vallen zowel onder het middelzware als strenge beschermingsregime.

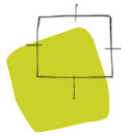
Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² via Quickscanhulp.nl³ (© NDFF - quickscanhulp.nl 05-05-2014 16:47:33) blijkt dat in de omgeving van het projectgebied de laatste vijf jaar verschillende beschermde soorten zijn waargenomen. De verkregen soortenlijst past ook bij een gebied dat gelegen is in het Friese stuwwallandschap, met op korte afstand veenweidege-

---

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens: de Gegevensautoriteit Natuur heeft vastgesteld dat ze kloppen. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het projectgebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het projectgebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt, de Gegevensautoriteit Natuur staat hiervoor in.

bied. Het betreffen voornamelijk vogel- en vleermuissoorten en daarnaast gaat het om gevlekte witsnuitlibel, kleine modderkruiper (vissoort), steenmarter en tongvaren.

De woningblokken zijn - gezien de constructie en gebruikte bouwmaterialen - geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende fauna. De overhangende gevelpannen bieden vleermuizen de mogelijkheid om tussen de dakpannen en het dakbeschot te kruipen. Vanwege de isolatie lijken de spouwen niet toegankelijk voor vleermuizen. Op basis van het onderliggende veldbezoek kan geen uitsluitsel worden gegeven over de daadwerkelijke aanwezigheid dan wel afwezigheid van (verblijfplaatsen van) vleermuizen onder het pannendak.

Door middel van vogelschroot worden vogels onder het pannendak geweerd. Nesten van onder meer huismus zijn dan ook niet aangetroffen. De vogelwering is echter niet overal deugdelijk aangebracht. Zo is in een van de hoekwoningen onder de dakpannen een open ruimte aanwezig waar een kauw in de spouwmuur nestelt. Aan enkele gevels zijn verder mezenestkasten bevestigd. Vogels zoals merel nestelen daarnaast in struiken en klimopbegroeiing.

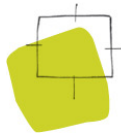
In de tuinen worden verder enkele algemeen voorkomende kleine zoogdieren zoals bosmuis en huisspitsmuis, alsmede amfibieën zoals gewone pad verwacht. Het gaat hierbij om op basis van de Ffw licht beschermde soorten.

Beschermde wilde planten zijn niet aangetroffen en worden gezien de terreinomstandigheden ook niet binnen het plangebied verwacht.

Alle inheemse vogelsoorten zijn op basis van de Ffw streng beschermd. Binnen het plangebied worden alleen nestplaatsen verwacht dan wel zijn nestplaatsen aangetroffen van vogelsoorten waarvan de nestplaats alleen beschermd is ten tijde van het gebruik als broedplaats (broedseizoen). Bij de uitvoering van werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen in gebruik zijnde nesten worden verstoord en/of vernietigd hetgeen is verboden conform artikel 11 en 12 van de Ffw.

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient daarom rekening te worden gehouden met het broedseizoen. De Ffw kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het is van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt. Echter, het broedseizoen kan voor een aantal vogelsoorten (onder gunstige omstandigheden) aanzienlijk langer duren.

Alle vleermuissoorten zijn op basis van de Ffw streng beschermd. Vleermuizen gebruiken een netwerk van verschillende verblijfplaatsen waarbinnen ze regelmatig verhuizen. Een verblijfplaats is ook beschermd als deze tijdelijk niet in gebruik is. Indien in de woningen verblijfplaatsen aanwezig zijn, dan zullen deze door de sloopwerkzaamheden worden verstoord en/of vernietigd (artikel 11 van de Ffw). Bij het onzorgvuldig uitvoeren van de werkzaamheden kunnen tevens dieren worden verwond en/of gedood (artikel 9 van de Ffw). Verbodsovertredingen kunnen niet op voorhand voorkomen worden. Geadviseerd wordt om aanvullend veldonderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van verblijfplaatsen met voldoende zekerheid uit te sluiten dan wel aan te tonen.

Verder kunnen, als gevolg van het verwijderen van begroeiing, verblijfplaatsen van licht beschermde diersoorten worden vernield en/of verwijderd (artikel 11 van de Ffw). Ook kunnen bij de werkzaamheden exemplaren worden verwond en/of gedood (artikel 9 van de Ffw). De licht beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen bij ruimtelijke ontwikkelingen in de vrijstellingsregeling. Voor deze soorten hoeft dan ook geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht van de Ffw.

Conclusie

Uit het natuurwaardenonderzoek komen twee relevante aspecten naar voren.

- Gezien de terreinomstandigheden en ligging van het plangebied en de aard van de ontwikkeling worden met betrekking tot het voorgenomen plan op voorhand geen negatieve effecten op in het kader van de Nbw 1998 en de Verordening Romte Fryslân beschermde natuurgebieden verwacht. Voor het plan is geen vergunning op grond van de Nbw 1998 dan wel een ontheffing van de Verordening Romte Fryslân voor het aspect Natuur nodig.
- Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Ffw kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het is van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt. Onder gunstige omstandigheden kan het broedseizoen voor een aantal vogelsoorten aanzienlijk langer duren. In het geval de werkzaamheden kort na 15 juli worden opgestart, is het aan te bevelen om een ter zake kundige inspectie van mogelijk nog in gebruik zijnde nesten uit te laten voeren.
- Er is een onvoldoende beeld van de aanwezigheid van (verblijfplaatsen van) vleermuizen in de woningblokken. De woningblokken zijn potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Verbodsovertredingen van de Ffw kunnen gezien de aard van werkzaamheden niet op voorhand worden voorkomen. Daarom wordt geadviseerd om aanvullend veldonderzoek uit te voeren.

Bronnen

1. Melis, J. (redactie), Werkatlas Zoogdieren van Friesland (verspreiding tot 15 november 2011), Zoogdierverseniging, januari 2012.
2. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2012 (verspreidingsperiode 2003-2012), RAVON 51, jaargang 15 (5): blz. 119-132.
3. Wymenga, E., A. Brenninkmeijer, L. Heikoop & J. Schut (red.), Speciale beschermingszones en beschermde soorten in Fryslân (verspreidingsperiode 1995-2005), A&W-rapport 486, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Veenwouden 2006.

Vleermuizenonderzoek Uilke Boonstralaan te Joure

Flora en faunawet toetsing

datum: 15 oktober 2014

in opdracht van: Accolade

projectnummer: 2014-109

versie: definitief

uitgevoerd door: eCorné
Vlasstraat 10
9712 KT Groningen
www.ecorne.nl

auteur: ing. Corné Bezuijen en drs. Roel
Modderman

Inhoud

Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
1.3	Wetgeving	3
Hoofdstuk 2	Methode en Resultaten	4
2.1	Methode	4
2.2	Veldbezoeken	4
2.3	Resultaten	5
Hoofdstuk 3	Conclusies en aanbevelingen	7

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Woningcorporatie Accolade is voornemens circa 40 nieuwe woningen te realiseren aan de Uilke Boonstralaan in Joure. Hiertoe dienen de bestaande woningen te worden gesloopt. Uit een eerder natuurwaardenonderzoek is gebleken dat de bestaande woningblokken potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen (BügelHajema, 2014). Om te bepalen of wettelijke beschermde vleermuizen van dit plangebied gebruik maken is door eCorné in opdracht van Accolade een vleermuizenonderzoek uitgevoerd. In dit rapport worden de resultaten en conclusies van dit onderzoek beschreven.

1.2 Plangebied

Het plangebied ligt in de wijk Blaauwhof aan de westzijde van Joure. Het onderzoek betrof 42 huurwoningen in de volgende acht woningblokken:

- Uilke Boonstralaan 25 t/m 33, 35 t/m 43 en 45 t/m 55
- Pastorielaan 64 t/m 78
- Waling Dijkstrastraat 30 t/m 42, 44 t/m 54, 56 t/m 64 en 66 t/m 72

In het te onderzoeken plangebied staan lage rijtjeswoningen met zadeldak. Voor en achter de woningen liggen tuintjes. Het binnenterrein van het plangebied wordt gevormd door een gezamenlijk gazon met plantvakken en enkele bomen. De woningen zullen worden gesloopt.

1.3 Wetgeving

De Flora- en faunawet vereist ecologisch onderzoek alvorens er ruimtelijke inrichting of ontwikkeling plaatsvindt, zodat schade aan beschermde planten- en diersoorten wordt voorkomen. Vleermuizen zijn door de Flora- en faunawet streng beschermd (lijst 3).

De bomen in het plangebied zijn ongeschikt als verblijfplaats. Door middel van dit aanvullende onderzoek kan vastgesteld worden of er verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied voorkomen.

Hoofdstuk 2 Methode en Resultaten

2.1 Methode

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging (Vleermuisvakberaad, 2013). Dit protocol geeft aan waar een volwaardig vleermuisonderzoek aan moet voldoen. Het bevoegd gezag gebruikt dit protocol om te toetsen of een voldoende meetinspanning is geleverd.

De veldbezoeken zijn uitgevoerd door drs. Roel Modderman in de periode half mei tot eind september 2014. Roel is bioloog met als specialisatie dierecologie. Hij heeft vele jaren ervaring met vleermuisinventarisaties.

De vleermuisinventarisatie vond plaats met behulp van de ultrasoondetector Petterson D240x. Hiermee worden de ultrasonische geluiden van vleermuizen, die zij gebruiken voor de echolocatie (sonar), voor de mens hoorbaar gemaakt. De meeste soorten kunnen aan de hand van deze geluiden worden gedetermineerd. Soms is hiervoor analyse van het opgenomen geluid in een spectrogram (ook wel sonogram) noodzakelijk. De in het plangebied waargenomen soorten konden meteen in het veld worden gedetermineerd.

Dat gebeurde door tijdens de ochtendbezoeken in de twee uur voor zonsopkomst bij de gebouwen naar zwermende en invliegende vleermuizen te zoeken. Dit is voor de meeste soorten de beste methode om verblijfplaatsen op te sporen. Tijdens de avondbezoeken van twee uur na zonsondergang zijn alle uitvliegende, foeragerende of passerende vleermuissoorten geïnventariseerd. Vooral voor de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) zijn avondbezoeken geschikt, omdat deze soort 's ochtends al vroeg en zeer snel, zonder te zwermen, invliegt.

In de periode half mei tot half juli vormen zich kraamkolonies van vrouwtjes, die hun jongen werpen en zogen. In die tijd zijn mannetjes vaak solitair of ze leven in kleine groepjes. Van half augustus tot eind september bewonen vleermuismannetjes samen met enkele vrouwtjes een paarverblijfplaats. In beide periodes zijn twee veldbezoeken gebracht. Onderzoek naar het voorkomen van paarverblijfplaatsen in het plangebied is gecombineerd met onderzoek naar het gebruik van de woningen als winterverblijfplaats. Voordat vleermuizen in winterslaap gaan, zijn zij al aanwezig in het overwinteringsverblijf en jagen en zwermen ze, wanneer het weer nog gunstig is.

Tabel 1: Data, tijd en weersomstandigheden veldbezoeken.

<i>Datum</i>	<i>Tijd</i>	<i>Weer</i>
12 juni 2014	3.30-5.30	helder, 11 °C, windkracht 1-2
11 juli 2014	21.45-23.45	helder, 20→16 °C, windkracht 2-3
24 augustus 2014	20.45-22.45	helder, 12→10 °C, windkracht 0-1
20 september 2014	5.20-7.20	mist, 14 °C, windstil

2.2 Veldbezoeken

Er zijn vier bezoeken gebracht aan het plangebied, twee ochtendbezoeken en twee avondbezoeken (zie tabel 1). De ochtendbezoeken vonden plaats in de 2 uur voor zonsopkomst, de avondbezoeken in de 2 uur na zonsondergang. De eerste twee veldbezoeken vonden plaats in het voorjaar en de zomer tijdens de kraamperiode van de vleermuizen. De laatste twee werden in het najaar uitgevoerd tijdens de paarperiode van de vleermuizen. Het aantal bezoeken, het tijdstip ervan en de gevolgde methode zijn in overeenstemming met het hiervoor genoemde Vleermuisprotocol 2013.

De veldbezoeken vonden alle plaats bij gunstige weersomstandigheden: geen regen, weinig wind, niet te koud.

2.3 Resultaten

Er zijn over de gehele periode in totaal vier verschillende soorten aangetroffen. In tabel 2 staan de soorten, hun gedrag en hun verblijfplaatsen genoemd. In bijlage 1 staat een overzicht met alle vleermuiswaarnemingen per veldbezoek.

Figuur 2: Waarnemingen vleermuizen, gedrag en locatie van verblijfplaatsen in de periode half mei tot eind september 2014 in het plangebied Uilke Boonstralaan in Joure.

Soort	Aantal	Gedrag	Locatie verblijfplaats
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	2	Jagend	
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	1	Jagend, passerend Paarverblijfplaats	Waling Dijkstrastraat 54
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	max. 3	Overvliegend en jagend	
Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>)	6-8	Overvliegend, soms korte tijd jagend	

De gewone dwergvleermuis (*pipistrellus pipistrellus*) was gedurende het gehele seizoen aanwezig. Alleen tijdens het laatste ochtendbezoek in september is deze niet waargenomen. Er waren geen aanwijzingen voor verblijfplaatsen, zoals zwermgedrag 's ochtends of langdurig roepen in het najaar. De dieren verschenen 's avonds meer dan een half uur na zonsondergang om in het plangebied te jagen. Tijdens het ochtendbezoek in juni verdwenen de vleermuizen meer dan een uur voor zonsopkomst. Er waren maximaal twee individuen tegelijkertijd aan het foerageren in het plangebied.

Van de ruige dwergvleermuis (*pipistrellus nathusii*) is tijdens ieder veldbezoek één exemplaar waargenomen. Bij de eerste drie veldbezoeken foerageerde deze vleermuis korte tijd in het plangebied of passeerde op vliegrouete. Tijdens het laatste ochtendbezoek in september is een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aangetroffen aan de zijmuur van de Waling Dijkstrastraat 54. Hij liet vanaf die plaats gedurende enkele minuten zijn territoriale roep horen (zie figuur 2).

Figuur 3: Zicht op de zijmuur met paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis, Waling Dijkstrastraat 54 (bron: Google Earth)

De laatvlieger (*epitesicus serotinus*) is ook tijdens ieder veldbezoek waargenomen. Het aantal waarnemingen per veldbezoek varieerde van 1 tot 3. Meestal betrof het een korte waarneming van een passerend dier. Op de avond van 11 juli vanaf ruim drie kwartier na zonsondergang jaagden drie laatvliegers boven het grasveld in het plangebied. Zij bleven er ruim twintig minuten foerageren. De waarnemingen van passerende dieren werden ook vanaf drie kwartier na zonsondergang en tot 50 minuten voor zonsopkomst gedaan. Deze tijden geven aan dat de laatvliegers in de omgeving van het plangebied hun verblijfplaats kunnen hebben: de uitvliegtijd is meestal tussen de 20 en 40 minuten na zonsondergang, de invliegtijd is variabel. In- of uitvliegen is echter tijdens geen van de veldbezoeken geconstateerd. Van het jagende drietal op 11 juli kwam in ieder geval één dier vanuit het noordwesten aanvliegen.

De rosse vleermuis (*nyctalus noctula*) is tijdens de drie veldbezoeken in juli, augustus en september waargenomen en heeft als boombewoner geen verblijfplaats in het plangebied. Er vlogen rosse vleermuizen over het plangebied op weg naar hun jachtgebied (vaak weiland en open water), soms jaagden ze kort boven het plangebied. Tijdens beide najaarsbezoeken was het aantal overvliegende rosse vleermuizen zes tot acht.

Hoofdstuk 3 Conclusies en aanbevelingen

Bij ongewijzigde uitvoering van het bestaande plan om de bestaande woningen te slopen verdwijnt daarmee een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis, in de Waling Dijkstrastraat op nummer 54. Dit is een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hiervoor dient ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het ministerie van Economische Zaken behandelt de aanvraag. De behandeltermijn van een aanvraag duurt uiterlijk zestien weken. In de praktijk is dit ongeveer twaalf weken.

Alle vleermuissoorten staan op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn en zijn als zodanig aangewezen als streng beschermde soorten, genoemd in tabel 3 van de AMvB bij artikel 75 van de Flora en faunawet. Bij de toekenning van een ontheffing geldt de uitgebreide toetsing met de volgende drie criteria:

1. Er is een groot openbaar belang. De Habitatrichtlijn noemt redenen van sociale of economische aard en voor het milieu gunstige effecten, bescherming van flora en fauna en volksgezondheid of openbare veiligheid. Voor dit project kunnen dat soort redenen waarschijnlijk wel aangetoond worden, zowel van sociale als van economische aard.
2. Er is geen redelijk alternatief voor de ingreep. Dit moet aangetoond worden met behulp van een alternatievenonderzoek.
3. De staat van instandhouding van de soorten in de omgeving wordt niet aangetast.

De voorwaarden bij een ontheffing bestaan uit het uitvoeren van voldoende mitigerende en compenserende maatregelen, waardoor de gunstige staat van instandhouding en de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats voor de ruige dwergvleermuis niet worden aangetast.

Een ontheffingsaanvraag Flora en faunawet bestaat uit de volgende onderdelen:

- een ingevuld en door de initiatiefnemer ondertekend aanvraagformulier waaruit blijkt voor welke overtredingen van verbodsbepalingen een ontheffing wordt aangevraagd
- een ecologisch onderzoeksrapport waaruit blijkt dat met uitvoering van het plan wettelijk beschermde soorten in het betreffende gebied worden verstoord of vernietigd
- een activiteitenplan waarin ondermeer het plan, het belang, eventuele alternatieven en de mitigerende en compenserende maatregelen staan beschreven

Ruim voordat de sloop plaats heeft moeten er al mitigerende maatregelen in de directe omgeving getroffen zijn in de vorm van het ophangen van vleermuiskasten. Vlak voor de sloop moet men ook kunnen uitsluiten dat er zich vleermuizen in de gebouwen bevinden. Dat kan door middel van een veldbezoek vlak voordat de sloop plaats vindt. De te plaatsen nieuwbouw moet vervolgens ook geschikt zijn voor vleermuizen.

Literatuur

1. BügelHajema; *Natuurwaardenonderzoek herstructurering Uilke Boonstralaan te Joure*; in opdracht van woningstichting Accolade; 8 mei 2014.
2. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur; *Vleermuisprotocol 2013*; 27 maart 2013.

Bijlage 1

Overzicht van waarnemingen van vleermuizen aan de Uilke Boonstralaan in Joure in de periode 12 juni 2014 tot en met 20 september 2014.

<i>Datum</i>	<i>Tijd</i>	<i>Soort</i>	<i>Aantal</i>	<i>Gedrag</i>	<i>Locatie</i>
12-6	3.55-4.00	gewone dwergvleermuis	2	jagend, 1 dier roepend, verdwijnend naar elders	bij plataan en huizen boven grasveld
	4.16	laatvlieger	1	passerend	Waling Dijkstrastraat
	4.10	ruige dwergvleermuis	1	jagend, passerend	hoek Uilke Boonstralaan - Pastorielaan
11-7	22.33-23.31	gewone dwergvleermuis	1	jagend	westkant gebied
	22.41-23.03	laatvlieger	3	jagend	westkant grasveld
	22.52	rosse vleermuis	1	passerend	noordwesten gebied
	23.07-23.18	ruige dwergvleermuis	1	jagend	zuidwesten gebied
	23.11-23.21	gewone dwergvleermuis	1	jagend	hoek Uilke Boonstralaan - Pastorielaan
	23.29 23.31	rosse vleermuis laatvlieger	1 1	jagend jagend	zuidwesthoek gebied
24-8	21.12-21.16	rosse vleermuis	6	overvliegend	over grasveld oost→west
	21.20-21.36	gewone dwergvleermuis	1	jagend	zuidwesten gebied
	21.29	gewone dwergvleermuis	1	passerend	hoek Uilke Boonstralaan - Pastorielaan
	21.35-21.37	laatvlieger	1-2	passerend	zuidwesthoek gebied
	21.44	ruige dwergvleermuis	1	passerend	bij plataan op grasveld
	21.50 22.06-22.22	gewone dwergvleermuis rosse vleermuis	1 3	passerend overvliegend, 1 dier jagend	bij plataan op grasveld waarschijnlijk west→oost terugkerend over gebied
20-9	5.33	ruige dwergvleermuis	1	passerend	zuidwesten gebied
	5.39-5.45	ruige dwergvleermuis	1	roepend in gebouw, territoriaal	Waling Dijkstrastraat 54, waarschijnlijk zelfde dier als op 5.33
	5.59-6.44	rosse vleermuis	6-8	overvliegend, 1 dier jagend	west→oost terugkerend over gebied
	6.04	laatvlieger	1	overvliegend	Waling Dijkstrastraat